

Forslag til oppdatert og konsolidert versjon av forskrift om etablering og gjennomføring av Det felles europeiske luftrommet

Hjemmel: Fastsatt av Samferdselsdepartementet xx.xx.2026 med hjemmel i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) § 7-2, § 7-3, § 7-4 annet, tredje og fjerde ledd, § 7-4b, § 9-1, § 15-3, § 15-4 og § 16-1 første ledd, jf. forskrift 23. november 1973 nr. 3427 om luftfart på Svalbard § 1 annet ledd.

§ 1. Gjennomføring av EØS-rettsakter som etablerer og gjennomfører Det felles europeiske luftrom

Følgende bestemmelser i EØS-avtalen vedlegg XIII kap. VI gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg XIII, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig:

1. Nr. 66xj (kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2019/123 av 24. januar 2019 om fastsettelse av nærmere regler for gjennomføring av nettverksfunksjoner for lufttrafikkstyring (ATM) og om oppheving av kommisjonsforordning (EU) nr. 677/2011 («nettverksforordningen»)).

2. Nr. 66ua (forordning (EU) nr. 176/2011 av 24. februar 2011 om opplysninger som skal framlegges før en funksjonell luftromsblokk opprettes eller endres («informasjonsforordningen»)).

3. Nr. 66ub (forordning (EU) nr. 409/2013 av 3. mai 2013 om definisjon av felles prosjekter, fastsettelse av en styringsordning og identifisering av stimulerings tiltak som støtter gjennomføringen av den europeiske hovedplanen for lufttrafikkstyring («fellesprosjektforordningen»), som endret ved kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2021/116).

4. Nr. 66uc (kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2021/116 av 1. februar 2021 om opprettelse av første fellesprosjekt til støtte for gjennomføringen av den europeiske hovedplanen for lufttrafikkstyring fastsatt i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 550/2004, om endring av Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) nr. 409/2013 og om oppheving av Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) nr. 716/2014).

5. Nr. 66xl (kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2020/1627 av 3. november 2020 om ekstraordinære tiltak for tredje referanseperiode (2020–2024) for ytelses- og avgiftsordningen i Det felles europeisk luftrom som følge av covid-19-pandemien).

6. Nr. 66xk (kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2019/317 av 11. februar 2019 om fastsettelse av en ytelsesstyrings- og avgiftsordning for flysikringstjenester og nettfunksjoner («ytelsesstyrings- og avgiftsforordningen»)).

7. Nr. 66xi (kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2021/891 av 2. juni 2021 om fastsettelse av reviderte unionsdekkende ytelsesmål for lufttrafikkstyringsnettet for tredje referanseperiode (2020–2024) og om oppheving av gjennomføringsbeslutning (EU) 2019/903).

8. Nr. 66xm (kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2023/2481 av 10. november 2023 om fastsettelse av veiledende intervaller for de unionsdekkende ytelsesmålene for lufttrafikkstyringsnettet for fjerde referanseperiode (2025 til 2029)).

9. Nr. 66xka (kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2024/1688 av 12. juni 2024 om fastsettelse av unionsdekkende ytelsesmål for lufttrafikkstyringsnettet for fjerde referanseperiode fra 1. januar 2025 til 31. desember 2029).

10. Nr. XXXXX (forordning (EU) 2024/2803) av 23. oktober 2024 om gjennomføringen av det felles europeiske luftrommet)

§ 2. Geografisk virkeområde

Forskriften gjelder i Norge, herunder på Svalbard, og for øvrige områder hvor Norge i henhold til internasjonale konvensjoner og avtaler er forpliktet til å yte flysikringstjenester, styre lufttrafikkbevegelser og styre luftrommet for allmenn lufttrafikk så langt dette er i overensstemmelse med Norges folkerettslige forpliktelser.

Første ledd gjelder med forbehold om at rettsaktene nevnt i § 1, selv ikke har et snevrere geografisk virkeområde.

§ 3. Nasjonal tilsynsmyndighet (NSA)

Luftfartstilsynet er nasjonal tilsynsmyndighet (National Supervisory Authority – NSA) som nevnt i forordning (EU) 2024/2803 artikkel 4 nr. 1.

§ 4. Myndighet til å gi gjennomføringsforskrifter

Luftfartstilsynet kan gi forskrifter som gjennomfører nye rettsakter vedtatt av EU-kommisjonen i medhold av rettsaktene nevnt i § 1.

§ 5. Utpeking av ytere til flysikringstjenester

Samferdselsdepartementet peker ut ytere av lufttrafikkjenester og beslutter eventuell utpeking av ytere av flyværtjenester med enerett til å yte slike tjenester i alle deler av det luftrommet Norge er ansvarlig for at det ytes slike tjenester i, jf. forordning (EU) 2024/2803 artikkel 8 nr. 1 og artikkel 10 nr. 1.

Første ledd er ikke til hinder for at den som driver landingsplass, kan søke om å få anskaffe lufttrafikkjenester fra andre ytere av lufttrafikkjenester i tilknytning til den aktuelle landingsplassen, eller å levere slike tjenester selv. I slike tilfeller skal den som driver landingsplassen, i samråd med Luftfartstilsynet, lage en beskrivelse som avgrenser det luftrommet og de tjenestene som skal ytes i dette luftrommet. Samferdselsdepartementet tar endelig stilling til om ordningen skal godkjennes basert på Luftfartstilsynets sikkerhetsmessige aksept av ordningen.

Godkjenning av samarbeid som nevnt i forordning (EU) 2024/2803 artikkel 9 nr. 1 andre ledd, gis av Samferdselsdepartementet etter at Luftfartstilsynet har akseptert de sikkerhetsmessige sidene av samarbeidet.

Samferdselsdepartementet kan endre rettigheter, plikter og pålegg knyttet til utpeking og godkjenning gitt i medhold av denne bestemmelsen dersom det foreligger tungtveiende grunner, og er i tråd med forordning (EU) 2024/2803. Videre kan departementet suspendere eller tilbakekalle slik utpeking dersom forutsetningene som lå til grunn for den opprinnelige beslutningen, ikke lenger er til stede.

§ 6. Myndighet til å gi tilgang til regnskap

Luftfartstilsynet har myndighet til å beslutte at nasjonale tilsynsmyndigheter i andre medlemsstater kan få tilgang til regnskapene til yter av flysikringstjenester som Luftfartstilsynet fører tilsyn med, jf. forordning (EU) 2024/2803 artikkel 36 nr. 2.

§ 7. Norges deltagelse i North European Functional Airspace Block – NEFAB

I NEFAB-rådet deltar en representant fra Samferdselsdepartementet og en representant fra Forsvarsdepartementet som henholdsvis sivil og militær representant fra Norge.

Samferdselsdepartementet er nasjonalt kontaktpunkt for arbeidet i NEFAB-rådet. Samferdselsdepartementet plikter å dele alle saksdokumenter med Forsvarsdepartementet med mindre dette fremstår som klart unødvendig. Andre gis tilgang til dokumentene i den grad det er tillatt og nødvendig.

Før møtene i NEFAB-rådet plikter Samferdselsdepartementet å avholde forberedende møter, der Forsvarsdepartementet og andre berørte parter har anledning til å være til stede og legge frem sitt syn på sakene.

Luftfartstilsynet er kompetent til å representere Norge i komiteer som nevnt i NEFAB-avtalen artikkel 9.2 bokstav m) og artikkel 10. Ved utøvelsen av denne oppgaven kan Luftfartstilsynet binde Norge dersom det følger av den interne rollefordelingen at Luftfartstilsynet er kompetent til å gi regler på det aktuelle området, og det følger av NEFAB-avtalen at de nasjonale tilsynsmyndighetene er ment å fatte bindende beslutninger.

§ 8. Gjennomføring av ansvarsbestemmelsen i NEFAB-avtalen artikkel 27

Artikkel 27 i NEFAB-avtalen gjelder som norsk rett med den virkningen som fremgår av § 7-4b annet ledd i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart.

§ 9. Organ for ytelsesvurdering

Den uavhengige og upartiske gruppen av eksperter opprettet ved forordning (EU) 2024/2803 artikkel 13, jf. beslutning (EU) 2025/635, er organ for ytelsesvurdering.

§ 10. Vedtakelse av utkast til ytelsesplan og fastsettelse av endelig ytelsesplan

Samferdselsdepartementet vedtar utkast til ytelsesplan for Norge i henhold til forordning (EU) 2024/2803 artikkel 23 nr. 1, samt endelig ytelsesplan etter godkjenning fra ESA, jf. artikkel 24 nr. 6.

§ 11. Virkeområdet for ytelses- og avgiftsordningen

Reglene om ytelses- og avgiftsordningen i forordning (EU) 2024/2803 gjelder for terminalflysikringstjenester som ytes til flyvninger til/fra Oslo lufthavn Gardermoen, Bergen

lufthavn Flesland, Trondheim lufthavn Værnes og Stavanger lufthavn Sola, jf. artikkel 21 nr. 2 og 29 nr. 2

§ 12. Rettsvirkninger av ytelsesplanen

Vedtatt ytelsesplan binder foretak og myndigheter som omfattes av planen. Brudd på forpliktelser etter vedtatt ytelsesplan kan sanksjoneres av Luftfartstilsynet, jf. § 17.

§ 13. Nettverksforvalter

Eurocontrol er «nettverksforvalter» som nevnt i nettverksforordningen artikkel 4 nr. 1. De nærmere betingelsene og oppgavene fremgår av beslutning fra EFTA-statenes faste komité (nr. 1/2019/SC).

§ 14. Nasjonal frekvensforvalter

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet er nasjonal frekvensforvalter som nevnt i nettverksforordningens vedlegg III, Del B, punkt 1. Dette er ikke til hinder for at Luftfartstilsynet utfører oppgaver knyttet til frekvensforvaltningen etter avtale med Nasjonal kommunikasjonsmyndighet. Slik avtale skal godkjennes av Samferdselsdepartementet.

§ 15. Beskyttelsestiltak

Reglene i denne forskriften er ikke til hinder for at Samferdselsdepartementet kan iverksette tiltak i den grad de er nødvendige for å beskytte grunnleggende sikkerhets- eller forsvarspolitiske interesser, jf. forordning (EU) 2024/2803 artikkel 55.

§ 16. Dispensasjon

Samferdselsdepartementet kan dispensere fra bestemmelsene i forskriften dersom det foreligger særlige grunner og dispensasjon er mulig i henhold til rettsaktene som er nevnt i § 1.

§ 17. Pålegg, tvangsmulkt og overtredelsesgebyr

Luftfartstilsynet kan gi pålegg og ilegge tvangsmulkt eller overtredelsesgebyr etter Luftfartsloven § 13 a-3, § 13 a-4 og § 13 a-5, for brudd på forordning (EU) 2024/2803 og gjennomføringsrettsakter gitt med hjemmel i den og som er gjennomført i norsk rett, samt bestemmelsene i denne gjennomføringsforskriften.

§ 18. Overgangsregler

Utpekingsvedtak fattet i medhold av forskrift 19. desember 2014 nr. 1846 om etablering og gjennomføring av Det felles europeiske luftrom § 6, skal fra ikrafttredelsen av denne forskriften fortsette å være gyldig og gjeldende i henhold til vilkårene i utpekingsvedtaket.

UTKAST